

Antikvarisk kontroll inom fornlämnings-
området Raä 3578, kåatomt, Björkberget
1:1, Arvidsjaur socken och kommun,
Lappland, Norrbottens län, 2010

Av
Lars Liedgren
Rapport
Silvermuseet

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	Dnr 431-990-2010.
Institutionens dnr:	2009/002.
Finansiär:	Vägverket Region Norr.
Fornlämningsnummer:	Raä 3578.
Kommun:	Arvidsjaur.
Socken:	Arvidsjaur.
Landskap:	Lappland.
Fastigheter:	Björkberget 1:1.
Typ av uppdrag:	Antikvarisk kontroll.
Datering och typ av datering:	Sen historisk tid.
Typ av fornlämning:	Kåtatomt.
Antal fältdagar och datum:	Fältarbete 15 tim, genomfört 16/8, 18-19/8.
Antal rapportdagar:	1,5 arbetsdag.
Antal fyndhanteringsdagar:	0.
Undersökningsledare:	Lars Liedgren.
Rapportansvarig:	Lars Liedgren.
Delt tagare vid fältarbete.	Lars Liedgren och traktorförare Lars Göran Brännström.
Underskonsulter:	-
Undersökt yta (m ²):	Ca 160 m ² avbanat område.
M ö.h:	375 m ö.h.
Koordinatsystem:	Rikets nät RT 90, med korrigeringsfaktor user grid.
Kartblad:	24 I 8-9 i-j.
Dokumentationshandlingar:	Beskrivningar, förvaras i Silvermuseets arkiv.
Digital dokumentation, programvaror etc:	Digitala foton.
Summa fyndmängd:	Inga fynd är tillvaratagna
Antal fotografier:	13 digitala foton, acc. Nr. 2010:2- 14. Förvaras i Silvermuseets fotoarkiv.
Tidigare publikationer:	Liedgren, L. 2007. <i>Utmärkning och koordinatsättning av forn- och kulturlämningar längs delsträckning av väg 634, Arvidsjaur kommun och socken, Norrbotten, 2007. Rapport, Silvermuseet.</i>

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning av resultat.....	1
2 Bakgrund.....	1
3 Fornlämnings- och kulturlämningsmiljö.....	1
4 Syfte.....	1
5 Metod.....	4
6 Områdesbeskrivning	4
7 Resultat.....	4
8 Referenser.....	5
9 Bilder	5

1 Sammanfattning av resultat

Undersökningsområdet avsåg med metalldetektor. Vid avsökningen påträffades några föremål av helt recent ursprung samt en eldplats. I eldplatsen påträffades mängder av främst klippspik varav de flesta var böjda samt smält glas från en flaska. Spiken härrör sannolikt från byggnadsvirke som bränts på denna plats. Klippspiken daterar virket till andra hälften av 1800-talet till 1900-talets första hälft.

2 Bakgrund

Silverbuseet genomförde 2007 en uppmärkning av fornlämningar längs en sträckning av väg 634 (Liedgren 2007) på uppdrag av vägverket. Uppdraget föranleddes av planerade förbättringar av vägsträckningen. 2010 erhöll Silverbuseet uppdraget att göra en antikvarisk kontroll vid en av fornlämningarna (Raä 3578) längs vägsträckningen (Fig. 1-2).

3 Fornlämnings- och Kulturlämningsmiljö

Inom 1 km från undersökningsområdet förekommer endast en fornlämningslokal bestående av 4 härdar, alla 1,2x0,8 m stora. I övrigt finns endast lämningar från sen historisk tid bestående av tjärdalar samt en husgrund.

4 Syfte

Syftet med den antikvariska kontrollen var säkerställa ett bevarande och skydd för den fasta fornlämningen i form av en kåtatomt samt att kontrollera att inga fornlämningar fanns inom den angivna undersökningsytan (80x2 m eller 160 m²).

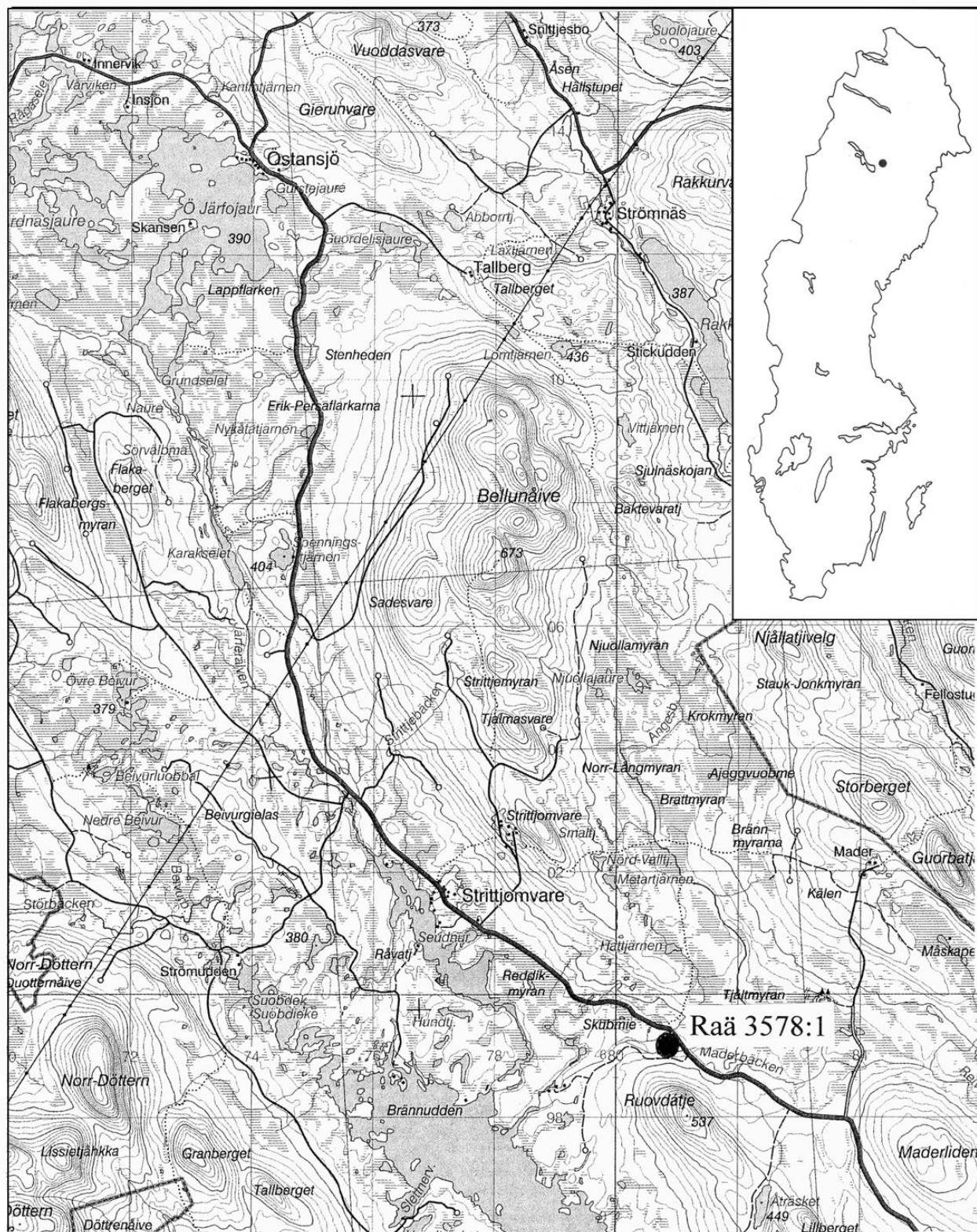
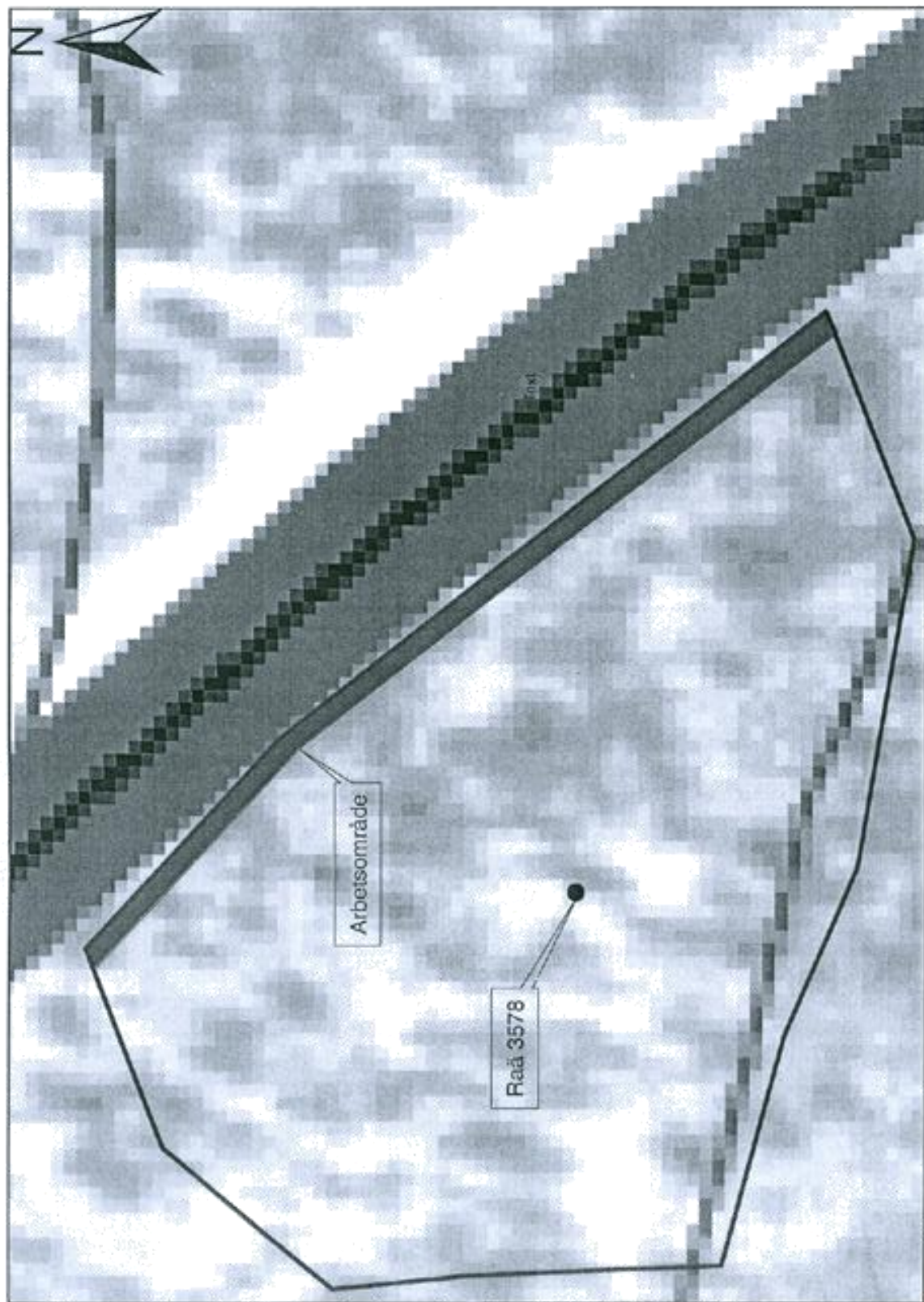

Fig. 1 Belägenhet för undersökningsområde, Raä 3578:1 (NA 2296). Ur allmän karta (Väggkartan Arvidsjaur 166, skala 1:100 000) © Lantmäteriverket Gävle 2009. Medgivande M2009/04870.

0 5 10 20 30 40 50 Meter SKALA 1: 500

Fig. 2 Raä 3578:1 med markerat skyddsområde och undersökningsområde. Ur allmän karta © Lantmäteriverket Gävle 2009. Medgivande M2009/04870.

5 Metod

Undersökningsytan avgränsades med stakkäppar och hela ytan undersöktes med metalldetektor. Metalldetektorutslag undersöktes och fyndplats angavs med GPS-koordinat (RT90 user grid). Därefter avtorvades ytan med minitraktor.

6 Områdesbeskrivning

Beläget i anslutning till bäck och längs dikeskant av väg mellan Arvidsjaurssjön och Östansjö. Området består av delvis blockig moränmark beväxt med yngre tallskog.

7 Resultat

Ett 2 m brett band, räknat från början av dikesslännt och in i orörd mark, avsöktes med metalldetektor varvid följande kunde noteras.

1. I mellersta partiet av området framkom en galvaniserad spik troligen tappad vid arbeten med ledningar som löper på denna sida av vägen. Koord 1644312/7299316±7.
2. NV om nr 1 påträffades en ca 0,25 m l bit av en rostig järntråd ca 2,5 mm i diam. Koord 1644313/7299319±5
3. NV om denna framkom en grövre järnkruv. Koord 1644310/7299322±6.
4. Inom ett ca 1,2x1,2 m stort område påträffades en eldplats markerad av fläckvis brun jord, rödbränd jord samt kol och sotfärgad jord. I jorden påträffades närmare 200 spikar eller delar av spikar. Alla utom en var klippspikar (en trådspik), varav en del var krokiga och böjda. Spikarna varierad i längd från ca 5,5 - 10 cm. Dessutom framkom tre bitar av delvis smält, ofärgat, flaskglas varav en bit från en flaskhals för skruvkork. Endast den NNV delen av området av eldplatsen avsöktes med metalldetektor. Övriga delar visade på fler metalldetektorutslag. Uppenbarligen kommer spiken från byggnadsvirke som av någon anledning eldats. Virket kan härröra från kåtan som stått på Raä 3578:1 eller någon annan byggnad som stått i området. Klippspiken, och i stort sett avsaknaden av trådspik, visar att byggnaden troligen uppförts under andra hälften av 1800-talet eller 1900-talets början. Koord 1644314/7299319±6.

Ytan avbanades med minigrävare (Hanix H15B Plus 2) inom ett 80 m l område från dikesslänntens kant och 2 m in mot skogen. Det uppgrävda materialet lades på dikesslänntens.

Vid avbaningen framkom att markytan ställvis påförts sten och jord i samband med vägbyggnationen. Den ursprungliga markytan var dessutom stenig varför det var ganska svårt att genomföra avbaningen. I den upptagna ytan påträffades inga arkeologiska lämningar förutom den tidigare nämnda eldningsplatsen. I norra delen av det avbanade området framkom bottendelen till en modern flaska av vitt glas.

8 Referenser

Liedgren, L. 2007. *Utmärkning och koordinatsättning av forn- och kulturlämningar längs delsträckning av väg 634, Arvidsjaur kommun och socken, Norrbotten, 2007*. Rapport, Silvermuseet.

9 Bilder

Bild 1 Plats för bränning av virke med spik inom utredningsområdet, ställvis med rödbränd jord. Foto av L. Liedgren, fr VSV.

Bild 2 Närmare 200 spikar påträffade inom bränningsplats. Foto av L. Liedgren.

Bild 3 Avbaning av undersökningsområdet med minigrävare. Foto av L. Liedgren, fr SSÖ.

Bild 4 Den NNV delen av området avbanad. Foto av L. Liedgren, fr SSÖ.